

Diskusia o rozpočte EÚ nás minula

26.6.2026 - Martin Vlachynský | INESS - Inštitút ekonomických a spoločenských analýz

Európska komisia navrhuje navýšiť rozpočet Európskej únie na obdobie 2028-2034 z približne 1,1 % na 1,26 % hrubého národného dôchodku únie.

Komisia navrhuje päť nových európskych zdrojov príjmov s cieľom získať zhruba 44 miliárd EUR ročne: príjmy z obchodovania s emisiami, uhlíkové clo, poplatok za elektroodpad, zdroj z tabakových spotrebných daní a daňová licencia na veľké firmy viazaná na ich obrat. To v prípade Slovenska znamená 280 eur ročne na štvorčlennú rodinu.

Uhlíkové clo vychádza z logiky ochrany priemyslu pred importom uhlíka vo svete emisných povoleniek. Všetko ostatné sú dane vyťahnuté z klobúka a ku každej sa dá napísať kilometrová analýza, prečo by malo rozhodnutie o nich ostať na úrovni členských štátov. Spomeniem len daňovú licenciú, ktorá by len slovenské spoločnosti by mala stať 74 miliónov eur ročne. Asi netreba zdôrazňovať jej negatívny dopad na už tak chatrnú konkurencieschopnosť európskych podnikateľov.

V INESS sme v spolupráci s medzinárodnou sieťou Epicenter pripravili alternatívny návrh rozpočtu EÚ. Navrhujeme zachovať rozpočet pod hranicou 1 % HND, čo je o 223 miliárd menej ako Komisia plánuje. Priorizovať treba výdavky s preukázateľnou európskou pridanou hodnotou – cezhraničnú infraštruktúru, energetické prepojenia, jednotný trh, obranu a cielený výskum.

Naopak, zosekať treba najväčšie výdavkové položky: priame platby v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (261 miliárd EUR) a politiku súdržnosti (405 miliárd EUR). Ani jedna z týchto oblastí neobstojí v základnom teste subsidiarity – teda v otázke, prečo ich musí financovať EÚ a nie samotné členské štáty. Obe politiky by sa mali vrátiť do rúk členských štátov. Francúzsko môže investovať do Korziky z vlastného rozpočtu bez toho, aby na to potrebovalo bruselské fondy.

Zvyšovanie daní a výdavkov riadených z Bruselu je omyl. Viac peňazí neopraví nefunkčný systém. Kapitál v Európe existuje, no je zablokovaný regulačnými bariérami. Dôchodková reforma, únia kapitálových trhov a zjednodušenie regulácie by dokázali mobilizovať súkromné investície miesto rozširovania rozpočtu EÚ. Súčasný návrh nakladá budúcim generáciám bremeno, pričom neponúka žiadne štrukturálne reformy ako protihodnotu.

Smutným faktom je, že proces tvorby európskeho rozpočtu, ktorý bude mať silný dopad aj na slovenskú ekonomiku, sa deje za takmer dokonalého lokálneho politického aj mediálneho nezáujmu. Ako by sme dopredu rezignovali na „veľký svet“ európskej politiky.

HN, 25.5.2026

<https://iness.sk/diskusia-o-rozpocte-eu-nas-minula>